aanbieden en bediscussiëren van alternatieven. Vooral de laatste twee zaken, de bedenktijd en de alternatievendiscussie, geven aan dat het belang van het kind in de wet wel degelijk overeind staat. Als men de wet correct naleeft, wordt ook aan het belang van het kind aandacht geschonken. In de wet staat immers dat de afbreking van zwangerschap pas aan de orde komt als blijkt dat voor de noodsituatie geen enkele andere oplossing bestaat. Met al deze formuleringen is het des te belangrijker dat men de wet ook daadwerkelijk naar deze geest naleeft.

De **voorzitter**: Ik stel voor, dat wij nu overgaan naar de volgende vragenreeks.

De heer **Van Boxtel** (D66): Voorzitter! Ik had mijn hand ook nog opgestoken. Ik heb nog geen vraag gesteld.

De **voorzitter**: Nee, maar er zijn er meer die nog geen vraag gesteld hebben. Er is echter nog een vragenreeks aangekondigd, en over een minuut of zeven is het vragenuur afgelopen.

De heer **Van Boxtel** (D66): Maar ik heb mij gewoon gemeld.

De **voorzitter**: Ik pas het Reglement van orde toe. Anders bestaat het risico dat mevrouw Dijksma haar vragen niet kan stellen. Ik stel daarom voor dat wij nu overgaan tot de vragen van mevrouw Dijksma.

Daartoe wordt besloten.

Vragen van het lid Dijksma aan staatssecretaris Netelenbos van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, over **mogelijke seksuele intimiteiten van een leraar met leerlingen op een school in Amersfoort**.

□

Mevrouw **Dijksma** (PvdA): Voorzitter! Wij zijn de afgelopen dagen opgeschrikt door berichten over seksueel misbruik op scholen, wat soms lange tijd, zoals in Amersfoort het geval is, stilgehouden is. Dat is vreselijk voor de jonge mensen die hiervan het slachtoffer zijn geworden. Tegelijkertijd rijst de vraag: hoe is het mogelijk dat zoiets in Nederland zo lang stil blijft? Daarom heb ik de volgende vragen aan de staatssecretaris.

Heeft de schoolleiding van de scholengemeenschap Guido de Brés in Amersfoort strafbare feiten in de doofpot gestopt nadat de dader ontucht had toegegeven? Is er aangifte gedaan van een strafbaar feit, wanneer en door wie?

Deelt zij de mening dat de positie van onderwijsgevenden ten opzichte van leerlingen dermate door machtsverschillen wordt beïnvloed dat seksuele contacten van onderwijsgevenden met aan hen toevertrouwde leerlingen zonder meer ongewenst en wellicht ook schadelijk zijn?

Zou de schoolleiding in de toekomst in een dergelijk geval niet medeplichtig aan een strafbaar feit behoren te worden gesteld?

Deelt de staatssecretaris de mening dat voor alle scholen, ook de bijzondere scholen, een meldplicht zou moeten gelden bij ontdekking van ontucht van docenten met leerlingen?

Kunnen wij, alles welbeschouwd, constateren dat er sprake is van lacunes in de wetgeving?

Is er aanleiding om in de curricula van lerarenopleidingen aandacht te besteden aan deze zaken?

□

Staatssecretaris **Netelenbos**: Voorzitter! Ik dank mevrouw Dijksma voor de door haar gestelde vragen. Ik ben het met haar eens dat wij, zoals zij aan het begin van haar inbreng zei, allen zijn opgeschrikt door de incidenten die in de afgelopen weken naar voren zijn gekomen. Zij vroeg of het zo is dat het stil houden hiervan heeft geleid tot extra problemen en of het hier inderdaad in de doofpot is gestopt. De constatering dat hier ernstige seksuele misdrijven in de doofpot zijn gestopt, is natuurlijk aan het openbaar ministerie. Wij kunnen echter wel stellen dat het schoolbestuur en de schoolleiding niet adequaat hebben geopereerd. Die constatering heb ik zelf in het openbaar getrokken; anderen trekken die nu ook, zoals de ouderraad van de betrokken school.

In de wet is geregeld dat ambtenaren in de zin der wet aangifte moeten doen wanneer er sprake is van het vermoeden van het gepleegd zijn van een misdrijf. Het gaat natuurlijk altijd om een vermoeden. Wanneer er aangifte is gedaan bij de politie, worden vervolgens de noodzakelijke stappen gezet. Nu is het de vraag of dit ook geldt voor het bijzonder onderwijs, waar de schoolleiding en de docenten van zo'n school geen ambtenaar zijn in de zin der wet. Uit het Wetboek van Strafvordering blijkt niet eenduidig of je moet stellen dat een en ander al geregeld is of dat er sprake is van ten minste een verschil in behandeling tussen het openbaar en het bijzonder onderwijs. Het laatste vind ik niet goed. Ik vind dat je openbaar en bijzonder onderwijs gelijkelijk moet behandelen in voorkomende situaties. Ik heb de minister van Justitie dan ook gevraagd of zij een antwoord kan geven op de vraag of er sprake is van een lacune in de wetgeving. Ik zal dit verder met haar bespreken en de Kamer van de uitkomst hiervan op de hoogte stellen. Ik kan daar nu nog geen mededelingen over doen.

Mevrouw Dijksma heeft opgemerkt dat er in de relatie leerkracht-leerling altijd sprake is van een ongelijke machtsverhouding. Ik ben dat zeer met haar eens. Dat maakt ook dat de pedagogische opdracht van de school is dat de leraar zich er in zijn of haar rol van leerkracht en opvoeder altijd van bewust moet zijn dat hij of zij grote verantwoordelijkheden draagt ten opzichte van de aan hem of haar toevertrouwde leerlingen. Ik vind dat men zich zeer goed bewust moet zijn van die enorme verantwoordelijkheid. Dat betekent dat je in de school goede afspraken moet hebben over de manier waarop je met elkaar omgaat, de pedagogische opdracht en de manier waarop je met leerlingen omgaat. Incidenten als die waar wij de afgelopen week van gehoord hebben, behoren niet plaats te vinden.

□

Mevrouw **Dijksma** (PvdA): Voorzitter! Ik dank de staatssecretaris voor haar antwoorden. Ik ben blij met haar uitspraak dat er bij het melden van het vermoeden van een strafbaar feit feitelijk geen verschil zou moeten zijn tussen bijzondere en openbare scholen. Wij hebben net gesproken over het belang van het kind. Ik denk dat ook bij een onderwerp als dit het

belang van het kind te allen tijde voorop moet staan.

Ik wil nog graag weten of dit nu het topje van de ijsberg is. De afgelopen dagen heeft dat veelvuldig aandacht gekregen in de verschillende kranten. De staatssecretaris heeft in reactie daarop gezegd dat zij het vermoeden heeft dat dit niet het geval is. Kan zij die uitspraak hardmaken? Dat is namelijk van belang voor het beleid dat moet worden ontwikkeld om seksueel misbruik op scholen tegen te gaan.

□

Staatssecretaris **Netelenbos**: Voorzitter! De afgelopen weken is mij vaak de vraag gesteld of dit het topje van de ijsberg is. Wij moeten wat dit betreft afgaan op de ervaringen van de onderwijsinspectie. Zoals bekend zijn er zes vertrouwensinspecteurs werkzaam bij de inspectie. Wij gaan ervan uit dat een school incidenten meldt bij de inspectie, zodat de inspectie een indruk heeft hoe vaak dergelijke incidenten voorkomen. De inspectie heeft mij een- en andermaal verzekerd dat er per jaar ongeveer 100 klachten binnenkomen op dit terrein, verschillend in zwaarte. De inspectie heeft niet de indruk dat er zaken onbesproken blijven, dat zij onvoldoende inzicht heeft in de incidenten. Worden zaken echter niet gemeld, dan heeft men er ook geen weet van natuurlijk. Ik ga er vooralsnog op basis van de informatie van de onderwijsinspectie van uit dat er geen sprake is van een topje van de ijsberg. Wij moeten met elkaar voorkomen dat het beeld ontstaat dat dergelijke incidenten binnen het onderwijs vaak voorvallen. Voorop moet staan dat ouders en leerlingen vertrouwen moeten hebben in een school en dat een school een goed pedagogisch klimaat biedt. Ik blijf van mening dat de situatie op het overgrote deel van de scholen in orde is. Wij zijn natuurlijk erg geschrokken van de incidenten die de afgelopen week naar voren zijn gekomen, maar wij moeten eruit leren dat het van belang is om een klimaat te bevorderen waarin zaken bespreekbaar zijn. Dat is de enige manier om te voorkomen dat zaken in de doofpot worden gestopt en om te bevorderen dat er adequaat wordt gehandeld.

□

De heer **Janmaat** (CD): Mijnheer de voorzitter! Het machtsmisbruik met betrekking tot seksuele intimidatie heeft zich zelfs op onze universiteiten voorgedaan, zoals enige jaren geleden in de publiciteit naar voren is gekomen. Nu zegt de bewindsvrouwe dat de inspectie een redelijk zicht heeft op het aantal incidenten dat zich in het onderwijs voordoet, in het bijzonder in het openbaar onderwijs. Ik vraag mij af of de regering ook enig zicht heeft op het aantal gevallen dat in het openbaar onderwijs intern wordt geregeld en dus niet naar buiten komt.

□

Staatssecretaris **Netelenbos**: Voorzitter! Hier is sprake van een misverstand. De 100 incidenten die worden gemeld bij de onderwijsinspectie komen zowel in het openbaar onderwijs als in het bijzonder onderwijs voor. Daarin wordt geen onderscheid gemaakt. Dat zijn de gegevens waar de inspectie over beschikt. Nu vraagt de heer Janmaat of de regering zicht heeft op zaken die niet gemeld worden. Het zal hem niet verbazen dat ik op die vraag geen antwoord heb. Ik wil er alleen de nadruk op leggen dat binnen de scholen een open klimaat bevorderd moet worden. Daarom ben ik een groot voorstander van vertrouwenspersonen op scholen. Daarom ook houd ik mij bezig met een klachtenwet en een sluitende klachtenregeling, zodat voor iedereen duidelijk is hoe een klacht gedeponeerd kan worden en hoe een klacht vervolgens wordt afgehandeld. Mocht men niet tevreden zijn over de afhandeling, dan kan men de inspectie laten bemiddelen. Er zullen dus procedures komen die tot meer inzicht leiden. Op dat moment kan de vraag van de heer Janmaat ook worden beantwoord.

□

De heer **Koekkoek** (CDA): Voorzitter! Wij zijn het er allen over eens dat het schoolbestuur en de schoolleiding een verkeerde taxatie hebben gemaakt, maar ik zet vraagtekens bij de conclusie die de staatssecretaris daaraan verbindt. Zij zegt dat openbaar en bijzonder onderwijs gelijk moeten worden behandeld. Welnu, bij de grondwetsherziening in 1917 is gezegd: soms gelijk, soms gelijkwaardig. Dat hangt van de situatie af. Ik zou daar graag aan willen vasthouden. De staatssecretaris vraagt zich af of personeel in het bijzonder onderwijs ook als ambtenaar zou moeten worden aangemerkt in de zin van het Wetboek van Strafvordering. Het gaat mij net iets te ver om het onderwijspersoneel in het bijzonder onderwijs als ambtenaar aan te merken.

Voorzitter! De staatssecretaris heeft een- en andermaal gepleit voor een klachtenregeling, maar zou deze iets geholpen hebben in de ernstige situatie waarvan sprake was?

□

Staatssecretaris **Netelenbos**: Voorzitter! Ik leg de vraag inzake de juridische uitwerking van de wijze waarop in het Wetboek van Strafvordering wordt vastgelegd dat een vermoeden van een misdrijf wordt gemeld bij het openbaar ministerie, voor aan de minister van Justitie. Dat hoeft overigens niet te betekenen dat vervolgens bij wet wordt bepaald dat ook leraren in het bijzonder onderwijs onder een ambtenarenregeling vallen of ambtenaar worden in de zin van de wet. Mijn vraag aan de minister van Justitie is op welke wijze een en ander eenduidig kan worden geregeld. Ik vind nu al dat er een morele plicht bestaat om een vermoeden van een misdrijf te melden bij politie en justitie. Met inachtneming van de jeugdigen die het betreft, kunnen zij dat uitstekend afhandelen, dus zonder dat jongeren daarbij schade oplopen. Ik heb weleens gelezen dat dit een rem op het melden zou zijn, maar politie en justitie kunnen dit, met inachtneming van de leeftijdsgroep, op een passende wijze afhandelen. Ten behoeve van de jeugd die aan je zorg is toevertrouwd, moet een en ander helder worden geregeld. Als de vertrouwensinspecteurs op de hoogte zijn gebracht van het vermoeden van een misdrijf, moeten zij dat melden bij het openbaar ministerie. De vertrouwensinspecteurs waren in dit geval wel ingeschakeld, maar zij wisten niet hoe ernstig de desbetreffende incidenten waren, waardoor daarvan geen melding is gemaakt.

Een klachtenregeling betekent op zichzelf niet dat de procedures van

dien aard zijn dat zij optimaal worden afgehandeld, want dat hangt ook af van de mate waarin de klager bereid is om te klagen. Daarmee begint namelijk een goede klachtenregeling. Ik ben mij er dus bijzonder van bewust dat niet ieder incident op basis van een klachtenregeling voorkomen kan worden of goed kan worden afgehandeld.

□

Mevrouw **Van Vliet** (D66): Voorzitter! Wij delen de mening van de staatssecretaris, dat hier nader naar gekeken moet worden, want dergelijke kwesties zouden zo min mogelijk voor moeten kunnen komen. Wij wachten met interesse de reactie van de minister van Justitie af. De D66-fractie heeft nog wel een vraag over de rol van de inspectie voor het onderwijs. Uit het Rotterdams Dagblad van 6 maart jl. blijkt dat de onderwijsinspectie in 1993 door ouders van leerlingen van de scholengemeenschap Guido de Bréás te Amersfoort op de hoogte is gebracht van vermeend seksueel misbruik. Daarvan is melding gemaakt bij de schoolleiding en de Vereniging voor gereformeerd onderwijs. Wat is vervolgens de rol van de inspectie geweest? Het is duidelijk dat de docent is ontslagen, maar de rol van de inspectie, zoals de staatssecretaris ook zelf aangeeft in het kader van bemiddeling en eventueel melding, is niet helder geworden. De inspectie is, zo blijkt uit een brief, ook op de hoogte geweest van het reeds in 1990 gestarte seksuele misbruik. Het was daarbij duidelijk dat het behoorlijk ernstig was. Graag een reactie op die rol.

□

Staatssecretaris **Netelenbos**: Voorzitter! Ik kan slechts in algemene termen antwoorden. Van de 27 klachten die in de loop van 1995 bij de inspectie voor het basisonderwijs zijn binnengekomen, zijn of worden er acht schoolorganisatorisch, vier arbeidsrechtelijk en drie justitieel opgelost. De inspectie oordeelt over de ernst van hetgeen is voorgevallen en op basis daarvan wordt een adequate aanpak voorgesteld. Slechts als de inspectie weet dat er sprake is van een vermoeden van een misdrijf, dient de vertrouwensinspecteur dat te melden bij het openbaar ministerie, maar de inspectie moet wel weten dat hiervan sprake is. Het gaat om de vraag in hoeverre de inspectie optimaal op de hoogte is geweest en juist is geïnformeerd. Ik kan dat niet beoordelen. Het is nu aan het openbaar ministerie om daarover verder te oordelen. De inspectie moet varen op de gegevens die worden verstrekt door de school, de leerlingen en de ouders. Op basis daarvan dient zij een oordeel te vormen. Niet elke klacht belandt uiteindelijk bij het openbaar ministerie. Dat is ook niet nodig, want dat hangt af van de ernst van het vergrijp.

□

De heer **Rabbae** (GroenLinks): Voorzitter! Als er sprake is van een machtsverhouding, kunnen zaken zoals hier nu aan de orde zijn, lang verborgen blijven. Dat geldt voor de relaties tussen kinderen en hun ouders, voor de relaties tussen trainers en hun pupillen en voor relaties in het onderwijs. De staatssecretaris heeft gesproken over een klachtenregeling. Wat vindt zij van het idee om in samenspraak met de schoolbesturen te komen tot het instellen van vertrouwenspersonen, zodat de klachten makkelijker gekanaliseerd kunnen worden?

□

Staatssecretaris **Netelenbos**: Voorzitter! Het is wellicht algemeen bekend dat ik een groot voorstander ben van de instelling van een vertrouwenspersoon. Dat heb ik een- en andermaal aan de scholen geschreven. In de periode waarin de vertrouwensinspecteurs zijn aangesteld, is er een raamovereenkomst met het onderwijs gesloten waarin ook wordt gevraagd om vertrouwenspersonen in te stellen. Ik ben het met de heer Rabbae eens dat, waar er sprake kan zijn van een machtsverhouding tussen een leraar en een leerling, het soms heel moeilijk is om een en ander bespreekbaar te maken. Slechts in een situatie waarin er vertrouwen is, waarin er vertrouwenspersonen zijn en waarin er ook openheid is in het schoolklimaat, kunnen leerlingen de moed hebben om een en ander te melden.

Hoe krijg je nu zo'n goed schoolklimaat? Dat thema is nu aan de orde in de campagne ''veilige school''. Het gaat daarbij om zeer veel vraagstukken; het gaat niet alleen om vraagstukken van seksuele aard, maar ook bijvoorbeeld om geweld op school en om pesten. Het gaat om de vraag: hoe creëer je een schoolklimaat waarin iets wat niet in orde is, wordt gemeld bij vertrouwenspersonen, zodat er ook een oplossing kan worden geboden?

Het is wellicht bekend dat er daarnaast ook een onderwijstelefoon is. Als men op school niet uit de voeten kan, kan er anoniem of met naam en toenaam gebeld worden. Men kan telefonisch vragen hoe bepaalde problemen opgelost kunnen worden. Wij doen er dus echt van alles aan om te bevorderen dat dit soort dingen niet te lang onbesproken kan blijven met alle gevolgen vandien.

Aan de orde is het debat over **de verschijningsdatum van de rapporten van het College van toezicht sociale verzekeringen over de Ziektewet in relatie tot de plenaire behandeling van het wetsvoorstel WULBZ**.

De beraadslaging wordt geopend.

De **voorzitter**: De commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft hedenmiddag verzocht om dit debat te houden. De spreektijden zijn bekend. Mij is inmiddels gebleken dat er behoefte is aan een schorsing tussen de eerste en de tweede termijn. Dat zou ertoe kunnen leiden dat wij vandaag niet meer toekomen aan de gezamenlijke behandeling van het initiatiefvoorstel van de heer Rosenmöller inzake deeltijdarbeid en wetsvoorstel 24498, omdat de tweede termijn na de avondpauze zal plaatsvinden. Laten wij daar maar van uitgaan. Dan is er enige zekerheid omtrent de agenda. Ik wijs er voorts nogmaals op dat er kans is op stemmingen later op deze dag.

□

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Het debat over de afschaffing van de Ziektewet ± ik heb het eerder een zenuw uit het regeerakkoord genoemd ± werd mede bepaald door de vraag of de Kamer kon beschikken over drie rapporten van het College van toezicht sociale verzekeringen. Zowel